

El Gironès

ANY I

BIBLIOTECA PÚBLICA
GIRONA

NUM. 26

Redacció i Administració:
PLACA INDEPENDENCIA, 16. — Ent.

Dissapte 15 de Juliol de 1916

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:
Trimestre 1'50 ptes.
Numero solt 0'10 "

CAMPANYA ELECTORAL

Amb més serenitat que mai anem a la lluita.—Sentit constructiu del regionalisme: l'obra admirable de la Diputació de Barcelona.—El concepte de la moderna democràcia i la «Lliga.—Els republicans de Girona contra aquests principis

AFIRMACIÓ i CONSTRUCCIÓ

Tornem a la lluita i com sempre afirmem principis substancials, de vitalitat indiscutible.

Afirmem i construïm, que afirmar i construir es potencialitat de vida.

Afirmem: l'amor a les creences ancestrals del poble català; la veneració per les seves tradicions santes i pels seus bellíssims costums.

Afirmem a Deu.

Afirmem: la Catalunya indivisible; el dret de la seva llengua a informar integralment la nostra vida; el foment de totes les coses que son peculiars al esperit de Catalunya.

Afirmem: la Catalunya autònoma, directora i mestressa dels seus actes, dintre del Estat Espanyol.

Afirmem: la virtut dels principis nacionalistes que 'ns donen consciència de nosaltres mateixos; la necessitat de la seva propagació per a que sigui la trompeta que faci deïxondir a les altres terres hispanes, i comuniquin força renovadora en les seves venes.

Afirmem: la suprema necessitat de fer una gran Espanya nova, que sentint l'escalf i exemple de la nostra terra catalana, vulgui seguir-nos pels viaranyos del progrés.

Afirmem: la noblesa del treball; l'intensificació del treball; la regeneració pel treball, tendint a propagar els nostres mitjans de vida.

Hem afirmat ja.

Ara construïm, millor dit seguim construint.

Som els regionalistes els que parlem de haver fet coses, els regionalistes que precisament per això son execrats, son maleïts, son vituperats.

On es l'obra dels regionalistes? On pot veure-s l'empremta de son pas?

A la Diputació de Barcelona; on per confessió propia els regionalistes accepten la responsabilitat.

Què ha fet la Diputació de Barcelona?

En l'ordre de la cultura ha creat l'«Institut d'Estudis Catalans», el far de tota la nostra esperitualitat, l'obra eminent del geni català, amb la Biblioteca de Catalunya una de les millors d'Espanya, la que dona més facilitats i ventatges als llegidors.

Ha creat la famosa «Universitat Industrial», per a l'ensenyament de la tècnica als obrers, per a donar an aquestos aquella suma de coneixements que poden fer més renumeratriu i perfecciona el seu treball. L'«Universitat Industrial» amb el seu laboratori de Química; amb l'Escola

d'indústries tèxtils, blanqueig i feneria; amb l'Escola elemental del Treball, en la que hi estudiën cerrallers, modelistes, fundidors, electricistes, etc.; amb l'Escola d'Oficis per fusters, ferrers, terricers, tapicers, arts del metall, d'orfeveria, de ferro colat, basters, enquadernadors, etc., etc.

Ha creat l'«Escola d'Agricultura» amb camps d'experimentació i laboratoris; ha creat una Escola de funcionaris d'Administració local, cosa nova a Espanya, que tendeix a formar tècnics en els municipis rurals i a tots els centres corporatius; ha creat institucions d'ensenyança per la Dona, amb Escola de tall, confecció de capells etc.; ha creat l'importantíssim «Museu Social», el «Secretariat d'Aprenentatge» i la «Borsa del Treball»; ha creat per fi el «Concell d'Investigació Pedagògica», ordenadora de tots aquests Centres de cultura. I tot això a exclusiva iniciativa de la Diputació, comptant amb el seu sol esforç, sense ajuda del Estat.

En l'ordre d'obres públiques, la Diputació de Barcelona ja des de temps immemorial se preocupa d'una manera admirable del problema de les vies de comunicació, establint una extensa i completa xarxa de carreteres i de camins, que porten un gran increment de vida a totes les comarques, que veuen aixís satisfetes les seves necessitats d'expansió, tant de l'agricultura com de l'indústria, com de la riquesa forestal; tothom coneix i sab l'excel·lent estat de conservació de les mateixes que son tant un honor pels homes que administren la Diputació barcelonina, com una vergonya per l'Estat que té les seves en pitjor condicions que un camí veïnal.

En l'ordre de beneficència la Diputació de Barcelona ha complert a maravella la finalitat que 'n aquest respecte la llei li encomana, i els seus Assils, i la seva casa de Caritat, estàn exercint una acció benefactora en alt grau i la seva Casa de Maternitat es refugi de la desgracia. I nosaltres invitem a qui ho dupti que giri una visita en aquest lloc i examini la depurada, la minuciosa, la recte administració de les cases de Beneficència que sosté la Diputació barcelonina, seguint la tradició gloriosa de la mateixa fins en aquells temps en que els catalanistes no hi tenien intervenció.

I això ha fet la Diputació de Barcelona, i malgrat l'importancia de la seva obra, ha imposat els tributs mínims an els pobles, mercès a una administració honradíssima, que ha donat un resultat elocuent i d'una evidencia meridiana: el crèdit de la Diputació de Barcelona

ha estat sempre en un alt nivell de cotització, i aixís els seus títols de valors han sigut sollicitats i tinguts en considerable estima.

En l'obra de la Diputació els regionalistes han acceptat una major responsabilitat, perquè en ella hi han portat el seu esperit d'orientació, hi han vist agrupats a son entorn homes de tots els partits polítics, que s'han sentit orgullosos de col·laborar-hi.

L'obra de la Diputació de Barcelona, es l'obra més pràctica i profitosa dels nostres temps, i contra d'ella les ferisaiques acusacions, les venals, les gratuïtes acusacions dels nostres enemics, a qüestions de sous fantàstics, de favoritismes de partit que costen més de provar que de dir.

¡El favoritisme! Veus aquí el gòs que s'ha inflat contra la Diputació. Prò tal acusació es tant ínfima davant la grandiosa realitat de la seva obra, que no podrà mai entelar la claror de la seva virtut política i social.

En la Diputació de Barcelona, els regionalistes han demostrat el seu esperit constructiu fent obra profitosa.

Amb aquest esperit aném a la lluita a Girona, perquè es aquesta la nostra suprema característica.

Prò no es aquí tot i seguirem parlant del nostre esperit constructiu en ocasions successives.

COMENTARI

Democracies estantises

No venim a definir, sino a constatar fets; no venim més que ha puntualitzar un aspecte que creiem sumament interessant.

El partit republicà es davant la lluita que 's planteja el nostre únic enemic. El partit republicà per treure la seva única força del proletariat i pregonant principis que 'n diuen avençats, s'ha declarat demòcrata.

Avui emprò la democràcia política, es més, el socialisme, han dominat de tal faisó totes les esferes, que els seus principis s'han enlairat com un denominador comú, per demunt de gairebé tots els partits moderns.

Nosaltres sense dir-ho hem defensat aixís mateix la vitalitat de la democràcia política.

Prò el concepte que uns i altres tenim d'ella es diametralment oposat.

Nosaltres creiem que no hi pot haver-hi un predomini de classes, i busquem l'equilibri social i d'aquí la pros-

peritat social en un enfortiment i un progrés en el treball, en la seva propia dignificació alhora que una amable convivència d'unes classes amb altres, que suposa una corrent recíproca d'armonia, de respecte i d'apoiament.

El republicans gironins, per exemple que com totes les coses viuen cinquanta anys endarrerits, tenen de la democràcia aquell concepte lamentable, que 's sintetitza dient que es una supressió de fórmules: tots som uns i tot es de tots. I amb aquest fonament, envèjen al que pròspera si ells no prosperen; deixen de banda la selecció; fan motí i baladren pel carrer si no conseqüeixen lo que volen; quan la llei no 'ls hi es propicia, encara que sigui la llei del sufragi, renequen de la llei; la llibertat per ells, pels altres l'amenassa.

Els republicans supleixen amb paraules lo que els hi manca en obres. Parlen molt de les reivindicaciones obreres de la emancipación de las clases proletarias, de la burgesa tiranía (aixís en castellà fa més bonic); però per ventura heveu vist en els republicans de Girona un gest de democràcia culte i elegant?

Els han fet un centre que 'n diuen de «Unió Republicana», casa pairal del republicanisme gironí. Era aquí doncs, on podien posar en pràctica la seva orientació democràtica, càs de tenir-ne. Doncs bé, ells al bastir la seva casa, varen tenir la visió migrada de sempre, i enlloc de fer societats de resistència, i cooperatives i caixes d'estalvi i borses del treball i biblioteques i classes nocturnes, noms que si coneixien potser els hi semblava que podien a sacristia (!), se 'ls hi acut fer una societat recreativa, de ball, quan podien desenrotllar amb els medis que podien reunir lloables iniciatives socials.

Veusaquí doncs, com totes les faralles democràtiques dels republicans gironins a més de anticuades, son estantisses, de boquilla i res més.

Nosaltres en canvi sense dir-ho hem tingut un més alt sentit democràtic i cal tenir present que la nostra finalitat essencialment política, no es a propòsit per a desenrotllar-hi aquelles tendències i a Girona la nostra obra ha sigut fragmentaria, però en dos fets se fa evident.

Primer, la creació de la «Caixa d'Estalvis i Pensions per la Vellesa», es principalment deguda a l'iniciativa i al esforç dels nostres homes, d'una manera especial a l'iniciativa i al esforç del actual candidat a diputat a Corts En Santiago Masó.

Segón, l'«Escola d'Arts i Oficis» en la que també els nostres homes hi han tingut una gran participació, tant es aixís que tots els nostres contraris, orbs d'in-

tel·ligència, considerant-ho equivocadament com a cosa nostra exclusiva, amb motiu polític l'han combatut.

I ningú negarà que aquesta orientació no sigui ben democràtica, car per les classes treballadores se crean i elles unicament tenen que aprofitar-se'n.

I no parlem perquè ja ho fem en un altre lloc d'aquest número de l'orientació i la labor de la Diputació de Barcelona on els regionalistes hi tenen una responsabilitat de govern.

* * *

Aquesta es el concepte democràtic que tenim, ben modern, ben pràctic, ben profitós, enfront del antiquat, del de *boquilla*, del estantís dels nostres republicans.

Valdria la pena que 'ls obrers, els nostres obrers, que 'ls nostres bons obrers, meditessin uns moments, lliures de passió política, que la passió política és mala concellera.

Que meditessin un xic en lo que pensen, en lo que fan uns i altres, i prompte veurien que uns jòh paradoxa! parlen, però ni pensen, ni fan; i veurien que 'ls altres no parlen, però en canvi fan i pensen.

PONS

NO HAY DESPOJO

Amb aquest títol publica «Diario de Gerona» el següent interessant article:

Para la próxima lucha electoral, los republicanos se preparan a impresionar al público con una nota de sentimentalismo, un tanto infantil para ser utilizada en esta campaña. Recuerdan que su candidato obtuvo el triunfo en la pasada contienda; alegan que su acta era limpia y sin mancha; repiten toda la serie de sofismas con que combatieron el dictamen del Tribunal Supremo anulando la elección de Gerona; y presentan a su candidato como una víctima inocente sacrificada a la disciplina de la mayoría parlamentaria, que aceitando el informe del mas alto Tribunal de justicia declaró definitivamente dicha nulidad.

Y he aquí el argumento con que se disponen ahora los voceros del sector de la izquierda a hacer el reclamo de su candidato. Ved a quien obtuvo legitimamente la representación parlamentaria del distrito de Gerona, despojado injustamente de su investidura y obligado a una nueva lucha en la que puede ser arrebatada el acta que tenía ganada en buena lid.

Prescindamos de los procedimientos electorales que se pusieron en juego para obtener una menguada mayoría de ocho votos. No precisa ahora discutirlos, y son de sobra conocidos. Además, es un hecho cierto, fallado, que nadie se ha atrevido a controvertir ni ha podido desautorizar, que en la votación del candidato republicano se captaron más de ocho votos mediante papeletas de artificio o tamaño por un procedimiento cauteloso, ilícito, según palabras del Tribunal Supremo. Pero esto aparte, ¿puede adjudicarse la candidatura republicana que en la pasada lucha apareció con mayor número de sufragios; la verdadera representación del distrito, para que ahora pueda presentarse de nuevo ante el cuerpo electoral con planideros y jeremiacos acentos a lamentarse de un supuesto despojo?

Evidentemente, no. Obtuvo la candidatura republicana 2.836 votos de la izquierda. Frente a esta votación aparecen mas de cinco mil votos de la derecha que suman los que las otras dos candidaturas consiguieron.

En buena doctrina democrática, con la que debieran ser respetuosos cuando menos si no la profesan los republicanos, el candidato de la izquierda no contando

contando con la mayoría absoluta de votantes no puede afirmar que posee el mandato electoral. Es más: en países donde el sufragio universal no tiene una organización tan rudimentaria como en el nuestro, donde está establecido con fundamentos más democráticos y de mayor respecto hacia la soberanía popular, en un caso como el de las pasadas elecciones de este distrito, la votación hubiera debido repetirse. En la republicana Francia, por ejemplo, el señor del Pozo no hubiera podido ser proclamado diputado electo después de la primera votación, siendo preciso una segunda de *ballottage* para alcanzar la mayoría absoluta de votantes.

Carecen, pues, de razón totalmente los republicanos, para clamar airados contra esta segunda elección y sacar la caja de los truenos protestando como víctimas de un fantástico despojo de la representación parlamentaria, porque no pueden afirmar que hubiesen conseguido la del distrito de Gerona quienes pretenden llevar la voz de la democracia y fundamentar el ejercicio del poder legislativo en el mandato emanado de la soberanía popular.

Y además; no ha de doler a los republicanos de sinceridad, que se apele a una nueva consulta del cuerpo electoral; porque, lo contrario, implicaría un desprecio a esa soberanía del pueblo que tanto reverencian siempre que les conviene adularla, pero que rehuyen o mixtifican en toda ocasión propicia a que la libre manifestación de la voluntad popular venga a contrariar sus concupiscencias y a destruir sus farsas.

AGRE-DOLÇ

S' anuncia com a certa la presentació de la candidatura de don Josep Gonzalez Jubany, advocat de Madrid i sinò de naixença d'esperit castellà.

S' ignora en el moment actual quina sigui la veritable filiació política del senyor Gonzalez Jubany, car ha corregut del maurisme al datisme i viceversa.

Els que 'l presenten són alguns elements maurins de Gerona, que no s' han arredrat mai pel ridícol.

* * *

Totes les persones sensates al sapiguer que alguns maurins han llençat al carrer el nom i la persona del senyor Gonzalez Jubany, i que volen oferir-lo com a víctima expiatoria de les seves mavestats polítiques, consideren que es un gest heròic i se fan creus que l' apassionament arribi a ofuscar de tal faísó les llums més elementals del bon sentit.

Perquè quina garantia poden oferir aquest maurins al senyor Gonzalez Jubany si no es la seguretat del més desairat paper?

La candidatura del senyor Gonzalez es un abort; ha nascut morta. Sols ha tingut una eficiència, la de satisfer de moment la follia, l' exacerbació dels que d'odi viuen.

Nosaltres no ens preocuparem de combatre la candidatura del Sr. Gonzalez Jubany, perquè la seva significació i la seva influència en la lluita i en la seva resolució serà nul·la.

La victòria de la veritable candidatura de Gerona s' imposa; aixís ho compren el bon sentit del còs electoral.

Ara més que mai la lluita deriva en una sencilla qüestió de seny natural.

* * *

Per part d' alguns elements s' ha tornat a esgrimir l' argument de l' inconsecuència regionalista, pel fet—diuen—d' haver votat al senyor del Pozo en 1914.

Nosaltres desafiem an aquestos elements a que 'ns senyalin un acord pres en aquest sentit, una sencilla recomana-

ció, un índici d' actitud diem-ne oficials, per part del que tenen autoritat i competència.

El que alguns elements regionalistes se separassin tal volta de la lletra de les normes, en les eleccions l·legislatives de 1914, no pot imputar-se al regionalisme gironí.

En aquest cas aïllats la responsabilitat era ben individual.

Fer lo contrari, acusant al regionalisme d' aquesta sort, es un acte de mala fé, que desdiu de la més elemental rectitud de criteri i de consciència.

I consti que amb aixó hem dit l' última paraula, perquè no tenim necessitat, ni volem reincidir en el comentari.

* * *

Després d' aquestes notes *agres*, se 'n mereix una de *dolça* l' il·lustrat director del confrare jaumí senyor Sans i Borí, per son article el *Cine parlamentari*, en el que 's fa una acabada defensa de la nostra aimada parla catalana.

Aixís mateix la fem extensiva al senyor Llosas per la seva brillant i patriòtica intervenció en els debats parlamentaris, abogant per la co-oficialitat del català.

Un mal entés de caixa ens va impedir retre al senyor Llosas aquest tribut de justícia en el número passat; valguin ara aquestes paraules de disculpa.

Fora imperdonable que un motiu de partidisme xorc, ens privés de fer un elogi de justícia.

* * *

«La Provincia» es el títol d' un nou cofrere que aparegué la setmana passada a Gerona i que segons se diu es orgue del reformisme local.

Se titula «independiente», encara que aviat ensenya l' orel·la, i no diem aixó en mal sentit, ans al contrari, senti·fem que s' eufadés el cofrere, a qui saludem, desitgant-li vida llarga i pròspera.

* * *

Recomanem als nostres amics que llegeixin el darrer número de «Heraldo de Gerona» que 's de lo més pintoresc que s' hagi escrit de molt temps aquesta part.

Sapigudes les simpaties que «Heraldo» té pels regionalistes ja 's pot suposar les coses groixudes que diu, quan ens complaem en recomanar la seva lectura.

Alhora podran fer observacions interessants en el sentit—diem-ne—filològic de conèixer tot un *argot* de periodisme groller, insultant, si no procedís de qui procedeix.

L' Art a l' Escola

EL LOCAL ESCOLAR

L' escola ha de tenir un caient d' hospitalitat als ulls del noi; desde el primer dia que hi concorra, déu comprendre de que aquella és la seva casa, s' hi déu trobar a gust dins ella; d' aquí que l' Escola ha d' ésser bella.

Si l'Escola és bella, l' infant s' hi sent captivat, contribuint aixó a que s' entregui per complert a les tasques que miren a la seva educació i formació.

L' alumne adquireix a l' Escola bella, hàbits de llimpiesa, bondat i bon gust, que s' endinzen tant fonlament en son ànima, que amb dificultat els abandonarà més tard, i que els veurem reflexats en tots els actes de la seva vida: en la llar, en el taller, en la ciutat.

L' Escola déu pendre l' aspecte penombrós i tetric, que l' assembla a un lloc de torment.

Espanya és pobrica en bons locals-escoles, on la llum l' aire i l' alegria s' hi agermanin. La majoria dels nostres locals-escoles són un atentat permanent a l' educació estètica dels nois i adhuc a la

seva salut llastimosament. Les parets plenes de mapes, quadres i castells, quasi tot en deplorable estat de conservació, que se converteixen en veritables diposits de pols i fan allunyar del infant tot sentiment de goig.

Deixem netes d' enfarfecs les parets de l' Escola. Pintem-les d' un color uniforme, verd oliva, clar, o blau grisenc; fem que les flors no hi faltin mai, al seu temps, estímulant als infants a que les portin ells mateixos, i lo que abans era un aula pesada se convertiria en una escola senzilla, vistosa i simpàtica. No deixem però les parets orfanés per complert de decoració. Si les nostres escoles estan instalades en ciutats o pobles d' importància, procurem que en la part baixa de les sales se hi col·loqui una so-calada de ciment o de fusta, pintat a l' oli per més facilitat en la llimpiesa, i en la part alta de les mateixes a una distància de metre del sostre, pintem-hi frissos de color, amb assumptes aposta amb els anys dels infants.

Es apenador de veure lo poc que en aquest ordre se portia fet a Espanya i lo molt que 's registra d' aquestes activitats en els països forasters. A Espanya, els pocs edificis escolars que tenim de moderna construcció, careixen de condicions artístiques. La majoria dels nostres arquitectes, autors dels projectes, no han posat esment en la part decorativa de l' Escola: s' han cregut que amb deixar fets uns locals amb condicions de solidesa i de ventilació, ja n' hi havia suficient, i veiem edificis com el mateix *Grupo Escolar* de la nostra ciutat, que, (ot reunint les millors condicions d' higiene i tenint, fins a cert punt, un aspecte magnífic, les seves aules resulten solitàries, sense un sol fris que les hi dongui gentilesa. Si les seves parets poguessin tenir una mica de semblança amb les *Escoles del Bosc*, que ha creat l' Ajuntament de Barcelona, aleshores el *Grupo* seria un local ideal; no deuria tenir enveja a les millors escoles del estranger.

Procurem que els Governos, qui poseixen en els Museus d' Estats obres dels més celebres artistes, ja que de moment no poden edificar locals propis i amb la deguda decoració artística, que cedixin almenys alguna quantitat per invertir en la reproducció de les millors d' aquelles obres amb destí a les nostres escoles, a fi de fer desaparèixer un tant la desolació a que venen condemnades.

També és precís que sapiguem atraure a l' obra escolar, a tots aquells elements que representen valors a la vida nacional; es menester demanar als Ajuntaments i als particulars, donatius voluntaris a fi de convertir cada aula en un petit Museu, dixant-lo després sots la cura i protecció dels mateixos nois. Que ens ajudi tothom que tinga voluntat a buscar i a seleccionar després, fotografies, gravats, reproduccions i objectes artístics; fem que els mateixos alumnes se posin en condicions de poguer-se decorar ells mateixos les seves aules, que desapareixin per un sempre més, les velles taules negres de l' Escola, per a deixar pas als mobles de colors clars, còmodos i pràctics; deixem les finestres sempre ben obertes a la llum, que no estiguin orfanés les classes de bells gerrets amb flors, clavells i margaridoies del camp, que contribueixin amb sos colors i encisos a que no desapareguin l' alegria i el benestar dels infants.

No vulgam que ningú pugui actualisar la frase de Puvís de Chavannes «*El meu mestre...? ..Es l' horror de certes coses.*»

(Seguirà)

SEBASTIÀ PLA

INDEX DE RESULTATS

Closa la discussió del Missatge, conté vé donar-se una impressió de conjunt.

orientadora. El resultat no pot ésser més estimulant, més prometedor.

En 1901. En Sagasta deia parlant als diputats i senadors de la majoria, a la vetlla de l'apertura de Corts: «Aquesta paraula (el regionalisme), ja no és més que l'esgraó, l'escambell per a destruir la patria. Contra ells oposarà el govern tots els mitjans que siguin necessaris. (Grans aplaudiments.) A ESPANYA NO HI HA REGIONS; NO HI HA MES QUE PROVINCIAS. (Molt bé, molt bé. Aplaudiments.) A les provincies el govern els concedirà tota la descentralització i autonomia que puguin necessitar per atendre els serveis que en són peculiars; però mai més de regionalisme. (Molt bé.) Si les nostres lleis no castiguen com deuen aquesta classe de regionalisme, és perquè els legisladors, en l'època que es feu el Còdic, no podien sospitar que hi hagués traïdors dins la patria. EL GOVERN ES PROPOSA DEMANAR A LES CORTS QUE VOTIN NOVES LLEIS QUE CASTIGUIN COM CAL AQUEST DELICTE. (Molt bé. Aplaudiments.)»

La incessant propaganda catalana s'ha vist consagrada amb la més esplèndida eficiència. Els nostres ideals han avençat constantment en la consciència del nostre poble, fent-se obiradors, multiplicant a l'ensens la potestat interior i exterior. I ara, essent plantejat el problema nacionalista en tota la seva integritat per En Cambó, aquelles paraules comminatories, amenaçants d'En Sagasta, s'han reproduït contra el nacionalisme, però el regionalisme ha estat ja declarat un tòpic, i l'han subscrit tots els polítics. Veus aquí la primera fita, ben palesa, de l'avenç conseguit.

Segona fita. En judicar-se la qüestió catalana pel Partamen, ha pogut evidenciar-se que la condemna del nacionalisme era sobretot produïda per una lèxica, o per una diversitat de lèxics.

Universalment ha estat reconeguda una forta personalitat catalana, més forta que cap altra de la península. I tanta vegada se ha reconegut que calia que les atribucions atorgables a Catalunya restessin, per un o altre camí, lliures del deliberat propòsit anorreador d'un govern hostil.

Tercera fita. L'idioma català—les desitjades prerrogatives del qual constitueixen la qüestió més delicada, més perillosa de les nostres reivindicacions—ha guanyat visiblement en posició i crèdit: durant la discussió del Missatge. Federals, jaurins, integristes i part dels liberals i reformistes han fet afirmacions terminants en favor d'una extensió diversa del català per l'esfera oficial; i el mateix senyor Giner de los Ríos l'ha defensat per l'ensenyança de parvuls.

No hi més que comparar el Diari de Sessions, d'enguany amb el de les altres legislatures on s'havia discutit el problema català per fer-se càrrec de l'immens progrés assolit en ço que el «leader» català anomenava el judici de conciliació. Ara comença el plet: extrem per extrem de les esmenes nacionalistes serà discutit en el Congrés, i cal reconèixer que la minoria constituïda per nostres amics podrà recollir un extraordinari agraïment de la nova situació creada en el parlament.

La impressió en l'ambient polític és terminant: Catalunya ha donat un pas gegantí. L'energic vibrar de la nostra ànima col·lectiva, interpretat en tota la seva força, ha commogut les estructures subvencionals. Catalunya, en la fidelitat més absoluta a la seva subsistència patriòtica, hi ha trobat la clau daurada de l'esdevenir.—C.

(De «La Veu de Catalunya»)

LA CAUSA DE CATALUNYA

La causa de Catalunya, clarament precisada i concretada, sense possibilitat

d'escamoteig, es la que deu ventilar-se en les pròximes eleccions legislatives en aquest districte de Girona; que en elles ben evidentment les forces en lluita amb més o menys consciència de la importància del moment polític, en defensaran el pro o el contra.

L'exercit dels nacionalistes catalans d'un cantó, amb el programa de la reconstitució integral de Catalunya per senyera, i per estimol, el convenciment de la missió providencial que per a bastir la Espanya gran deu complir Catalunya.

De l'altre, representants dels vells partits madrilenys, xorks i impotents, sense ideal i sense fe, amb un pessimisme descoratjador per sant i senya, i un dilettantisme extemporani i perjudicial per norma de conducta.

D'una banda l'ànima catalana cridant fort que te dret a la vida i que no vol morir, que entreveu les angoixes supremes de qui es enterrat en vida; que podria ser vençuda per la força, però mai humiliada ni rendida. De l'altra, els representants del cansament i el somni letàrgic, precursor de la mort, que han invadit als detentadors de la soberania a Espanya, a aquells quina hegemonia, lògica tal volta en altres circumstàncies i altres temps, es avui en dia un contrastent i un crim de lesa patria: els qui ambicionen solzament una agonia tranquila, un lit ben còmode per a morir-hi en pau, i uns glopets de morfiua per a no sentir les angoixes de la hora suprema dels individus i de les nacions.

Amb nosaltres, la Catalunya immortal. Valenta i ardida, amb les quatre barres en son escut, coronades per la Creu. Contra nosaltres, les oligarquies madrilenyes trobant encara, com si fossim en terres colonials, policies indígenes amb qui fer-nos barallar, gent més o menys inconscient que defeusen la causa de nostres enemics.

Al nostre costat, tot lo que significa un valor patriòtic real, una cultura, una afirmació, una fé. En front nostre, el patriotisme de double, la ficció política, la miseria espiritual, l'escepticisme.

Aquest es el sentit de la lluita, i prou que en farien arma tallanta a Madrid de nostra derrota, en cas de que, per la inconsciència d'alguns, i la passivitat d'altres, fos aquesta possible.

Tenen aquestes eleccions el valor d'un plebiscit en que ha de manifestar el cos electoral del districte de Girona si comparteix els ideal de sana catalanitat, de progrés i de patriotisme real que representem nosaltres, o be la ausencia d'ideals, el quietisme, l'estulta conformitat a una mort evitable, que representen nostres enemics.

La papereta electoral es la forma de pendrer part en aquet plebiscit.

L'ànima catalana cridarà potentia en els cors de tots i cada un dels electors d'aquest districte abans d'emetre aquets el seu sufragi.

¡Vergonya eterna a aquell que no vulgui escolar-la!

Activitat parlamentaria regionalista

En la sessió del dia sis de juliol es llegeix una proposició demanant que el ministre d'Hisenda retifiqui o expliqui unes declaracions seves, relacionades amb el projecte sobre beneficis de la guerra, que publicà l'«Heraldo de Madrid» per creureles ofensives al Parlament.

El senyor VENTOSA apoya la proposició i diu que lo dit pel ministre o no significa res o suposa que els diputats que s'oposen al projecte son unes criatures que ocultament manejen les entitats posades al servei de determinats grups financers.

Es precis—diu—que això s'acari, perquè ce lo contrari pesarà una coacció moral sobre nosaltres els que ens oposedem

al projecte per cruel i inadequat, inoportú i perjudicial per als interessos nacionals.

Pregunta al ministre si es fa solidari o no de les declaracions publicades en l'esment periòdic.

En el Congrés el dia 8 el Sr. Morera i Galicia explana una interpelació sobre el lliure ús de l'idioma i enre altres coses diu:

Ja advertí la Cambra que en el nostre nacionalisme hi ha una nota culminant: el lliure empleu de l'idioma català per a tots els usos de la vida a Catalunya.

En el debat del Missatge s'exposaren opinions per a tots els gustos. N'hi hagué una que al cap del Govern li era particularment grata, exposada per una personalitat de la majoria. La personalitat a que al·ludeixo va dir que el ús del català lliurament era una manifestació que reivindicava tota Catalunya.

En les classes populars es la manifestació primaria del seu nacionalisme i en les classes intel·lectuals perquè veuen que al poderiu i resorgiment de Catalunya segueix indefectiblement el predomini i resorgiment del català.

Es tem que isminueixi la importància del castellà a Catalunya i d'aquí vindrà un perill; doncs no s'oblidi que totes les desmembracions nacionals s'han fet en castellà; lo qual vol dir que el castellà no és l'aglutinant o el ganxo que impideixi aquelles desmembracions.

Sé que el ministre de Gracia i Justicia parlarà de l'interpret com a solució, però això, si es pensa una mica, és un perill major.

A més—afegeix el senyor Morera—l'interpret és una frontera. I aquesta frontera, que la llei posa a Catalunya, és, precisament, lo que jo demano al Govern que faci caure, per a que passin aires de germanor per on avui passen aires de malvolença engendradora de odis.

Presentada después una proposició amb el mateix objecte el Sr. Cambó l'apoya.

Manifesta que aquesta proposició és lògica conseqüència dels anuncis que feu al discutir el Missatge.

Ha dit el president del Consell que això del idioma és un emblema de lluita política. En tots els pobles l'idioma és la primera manifestació política, però no en el sentit en que vosaltres enteneu aquí les maniobras polítiques, sinó en un sentit molt més elevat.

Nosaltres no tenim el propòsit d'obstruir la tasca parlamentaria, lo que fem és presentar el problema de l'idioma, el qual no ha trobat oposició en les altres esferes ni en els caps de les minories; amb algun-hi ha coincidència de desig. Per tant, en la proposició incidental lo que fem es demanar que el Parlamen expressi la seva opinió sobre l'assumpte, i per això sol·licitem un projecte de llei en el qual el Govern, adoptant les garanties que estimi convenientes, plantegi la qüestió.

Demanada después votació nominal es rebutjada la proposició per 120 vots contra 13, votant en contra no més la majoria.

En el senat el dia 10 de juliol el senador senyor Garriga i Massó consum un torn en contra el projecte de llei de derogació de la lle de jurisdiccions:

—Examina el projecte en l'aspecte de la competència de jurisdiccions.

Recorda que ell pertanyia al partit liberal al discul·lir-se el projecte de llei de jurisdiccions, i que precisament s'empassà a les files regionalistes per a combatre'l. Aleshores fou quan tingué la visió de la ficció que representa el Parlament.

Explica el concepte equivocac que es té de la jurisdicció militar i de l'exercit, que s'ha cregut una institució en la qual

perdura l'essencia de les antigues congregacions.

I acaba diguent: Donem a l'exercit totes aquelles facultats que'l facin elevar a l'altura que reclama la seva dignitat, però sense posar-lo en el cas de que res cregui l'únic per a jutjar dels delictes contra la patria.

¿QUÉ PASARÁ?

S'han sospès les garanties constitucionals; s'ha declarat l'estat de setge amb resigna del comanament a les autoritats militars. La vaga carrilaira aumenta cada dia més; i ja comencen a circular els rumors i les noves propies dels períodes anormals.

Hem d'envoltar a l'autoritat de tot el prestigi, de tota la força de l'opinió.

« PRO DEvesa »

A causa de l'excés d'original amb motiu de la «campanya electoral», ens veiem privats de començar la publicació de les contestes a l'enquesta, que son en nombre de quinze.

Tindrem que supeditar aquesta tasca a lo que permeti la «campanya electoral», esperant obtenir la disculpa dels comunicants i del públic, per aquest forçat ajornament.

Subasta - extrajudicial

El dia 7 del próximo mes de Agosto y hora de las 11 de la mañana, en la Notaría de D. RAMÓN FORN BELLET, (Subida de San Martín 4 entresuelo) se venderán en un solo lote, la casa y solar integrantes de la quiebra de D. Vicente Carreras Suñer, bajo el pliego de condiciones que estará de manifiesto en la citada Notaría, y son:

1.º UNA CASA, sita en esta ciudad de bajos y dos pisos, señalada de número 1, en la Ronda de Fernando Puig, con un patio contiguo a dicha casa y una porción de terreno en el linde Sur, de cabida en junto 1007 metros 34 decímetros 71 centímetros, y linda al Este, frente, con dicha calle que a la vez es carretera de San Gregorio; al Sud, derecha, con el solar que va a descubrirse, María Culléll, Benito Bosch, herederos de Narciso Xandiure, Luis Tomás, herederos de Pedro Sala, y Ana Marimón, mediante reguera; al Oeste, espalda, Juan Culléll, y herederos de Joaquín Pujol, mediante reguera; y al Norte, izquierda, con Pablo Juliá.

2.º UN SOLAR o porción de terreno de forma triangular, sita en esta ciudad en el cruce de la carretera que dirige a Santa Eugenia y la calle de Ronda o carretera de San Gregorio, partiendo ambas de la Plaza del Marqués de Camps, de cabida más de 102 metros cuadrados y linda a Oriente, con la calle de Ronda; al Sud, con la carretera de Santa Eugenia; a Poniente, con Juan Culléll, i a Norte, con la anterior finca.

Corones dentals Audouard

de 2 Kts., fetes a mida i colocades en dos hores, estalviant viatges i visites inútils.—De 20 a 30 pessetes.

Estudis i dictàmens radiografics

d'anomalies de la dentició en els infants i d'enfermetats dels ossos i de més desordres de les sinuositats bucals

PONTS - BRIDGES - INLAYS

i treballs d'ora a preus convencionals.

St. Francisco 12-1er. -- GIRONA

Forres - Imprenta - Girona

GRAN FÀBRICA

d' Aiguardents,
Licors,
Aixarops,
Vermouth,
i vins selectes

de
JAUME REGÁS

Pont Major de Girona

Grans premis en les Exposicions universals de París (1878) i de Barcelona (1888)

SOMBRERERIA

de **RAIMONDA CREUHET**

Rambla Llibertat-22(-Sota les voltes)

Gran assortit de sombreros i gorres de totes classes.

Trajos per a nens

F. SOLÀ

Optic i Joier

Rambla de la Llibertat, - 26

GIRONA

Busquets i Llapart

BANQUERS

Ciudadans 5 i Ferreries Velles 6. — GIRONA
Telefons: Urbà, 88 - Interurbà, 53

Comprém i veném, a l' acte, tota classe de valors nacionals i estrangers.

Realitzém, amb gran ventatja, totes les operacions de
BANCA, BORSA, CANVI, VALORS i CUPONS

Dalman Carles,
Plà i Cia.
Editors. -- GIRONA

Fabrica de Galetes i Biscuits

DE

SALVADOR PLAJA

Premis en les Exposicions Internacionals del Tibidabo i de Barcelona

Telèfon 204 - Figuerola 33.-GIRONA

PERE M. CARRÉ

Habilitat de Classes passives, de Presons i de Sanitat

CENTRE ADMINISTRATIU

Representació d' Ajuntaments, fabricants i particulars.

(Unie despatx amb consulta gratis als Ajuntaments)

Representant en Barcelona i Madrid

Carrer de la Força, 8, 1er.-Girona
Telefon interurbà núm. 40

ESMERAT SERVEI D' AUTOS

I COTXES DE LLOQUER

DE

J. PLÉ, BOSCH Y Cia.

Ciudadans, 10 i Ronda Figuerola
Telèfon 221 Telèfon 236

Especialitat en carruatges per a empreses particulars i oficials, casaments, bateigs i enterraments, etc., etc.

Economia en els preus

MANUEL PUJADAS

ANTIGUA (BONET)

TEMPORADA D' ISTIU

GRANS NOVITATS

en tots els articles en que s' dedica la casa

Immens surtit en Camises

Especialitat en els encàrrecs

SABÓNS

Barangé

BARCELONA,

GRANOLLERS, GIRONA

SASTRERIA

Alfred Ferrer

Trajos per a Sra. i Sr. a preus limitadíssims

Se fan etxures portant la roba

Diploma d' honor en el Concurs de París 1914

Plaça de la Constitució, 4, i Bell-lloch, 2, 1.º

GIRONA

Planxat Modern

Planxat mecànic de colls i punys amb rental per un procediment que duplica la seva duració.

REPRESENTANTS:

J. Oriol Carbó, Plateria, 30.
La Canestilla de Oro. Rambla-Libertat
Lluïsa Sureda, Progrés
Flora Padró, Rambla Verdader.
Enriqueta Pla, Lorenzana

Tallers: Pujada S Domingo, 1

SASTRERIA SMART

de **J. Fernandez**

Ciudadans - 18

Tall inmillorable.
Les mes altes novitats
en tota temporada

Perruqueria de
R. CARBÓ

Ciudadans, 16 (Hotel Italians)

Especialitat en el tall del cabell i barbu

Servei esmerat

i antisèptic.

Abonaments

especials

Estanislau Aragó

Procurador dels Tribunals

Ciudadans -- 5. -- GIRONA

De 9 a 12 i de 6 a 9

Josep M.ª Riera i Pau

Metge Especialitzat en Malalties de

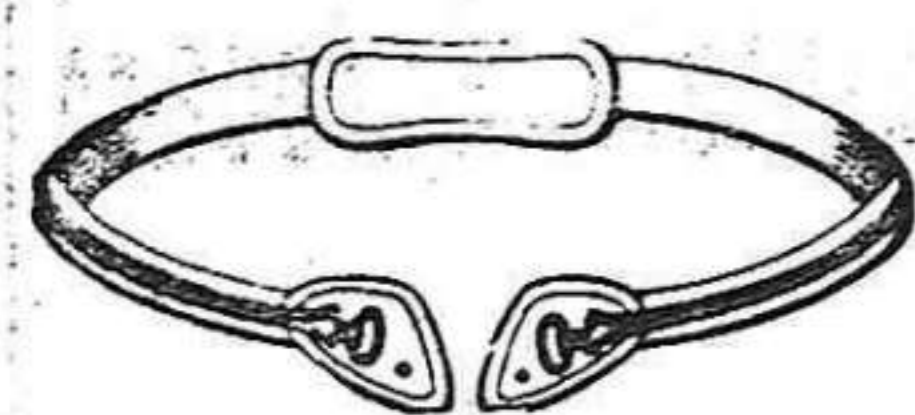
GOLA, NAS i ORELLES

Consulta de 9 a 12

NOU DEL TEATRE - 1 - 1er.

(cantonada a la plaça del Vi)

LA CREU ROJA



FARMACIA
ORTOPEDIA
PERFUMERIA

F. de A. Roca

Gabinet Ortopèdic per a la col·locació de tota mena d' aparells per a corregir les deformitats del còs humà.

Especialitat i grans existències en

Braguers i Faixes ventrals

SERVEI PERMANENT

Plaça del Oli. - Girona

EL GIRONÉS

PERIÓDIC SETMANAL

Política, Literatura, Art, Ciència, Informació Local i Comarcal

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:

Girona trimestre	1'50 ptes.
A fòra	2'00 "
Numero solt	0'10 "